

STÍNY NAD BELGIÍ

EMIL HRUŠKA

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

STÍNY NAD BELGIÍ

EMIL HRUŠKA

STÍNY NAD BELGIÍ

E M I L H R U Š K A

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Socha na titulní straně obálky – „De Vaartkapoen“ autora Toma Frantzena umístěná v bruselské čtvrti Molenbeek

Sousoší na zadní straně obálky – „Strážná duše“ autora Nata Neujeana umístěná u bruselské Finanční věže

Socha na předsádkách – „Pasionaria – megafon pro svobodu slova věnovaný všem migrantům“ autora Emilia Lópeze-Menchera umístěná na Stalingradské třídě v centru Bruselu

Copyright © Emil Hruška, 2017

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, 2017

ISBN 978-80-7557-394-0 (pdf)

OBSAH

Stíny dneška	7
Stín kolonialismu	13
Stín nacionalismu a nacistické okupace	21
Stín rozštěpu	35
Stín Dutroux, stín pedofilie	53
Stíny brabantské bandy	73
Stínové armády	91
Závěť Umberta Eka	107

STÍNY DNEŠKA

V noci z 13. na 14. listopad 2015 provedli islámští radikálové v Paříži 10 teroristických útoků (šest střelnými zbraněmi a čtyři útoky bombové), při kterých přišlo o život 130 lidí a na 400 jich bylo zraněno. Vyšetřování celkem rychle prokázalo, že stopy pachatelů vedou do Belgie. V této zemi si opatřili zbraně a výbušniny, přičemž někteří z nich předtím v „hlavním městě Evropy“ bydleli. Poté, co tyto skutečnosti vyšly najevo, média napříč Evropou poukazovala na velké problémy, které má Belgie nejen s fungováním svého státního aparátu včetně zpravodajských a protiteroristických aktivit, ale – sama se sebou.

„V Bruselu jsou islamisté nejlépe organizováni,“ konstatoval německý list *Die Welt*, charakterizuje toto město, vzhledem k belgickým a bruselským poměrům, jako „vnitřně potřhané“, a cituje starostu bruselského předměstí Vilvoorde, Hanse Bonteho, konstatujícího, že „pokud jde o bezpečnostní otázky, je Brusel perfektním příkladem organizovaného chaosu“. „Mnohé běží nakřivo v tomto vnitřně rozervaném státu Evropské unie. Metropole sestává jako urbánní prostor z 19 obcí (Brusel – hlavní město, kde sídlí většina federálních a také evropských institucí, je jednou z těchto obcí, patřících do regionu Brusel – pozn. aut.). Jádru Bruselu je dvojjazyčné, kolem se mluví tam nizozemsky, tam francouzsky. Existuje šest různých policejních úřadů. Že si v takovém chaosu kriminálníci libují, je pochopitelné. Belgická politika stojí nad popelem své nečinnosti. Pro zemi je typická laxnost a vnitřní rozervanost,“ uvedl také *Die Welt*. Belgický vlámský deník *De Morgen* dokonce připsal chaotické situaci v zemi spoluodpovědnost za mrtvé v Paříži.

Německý magazín *Der Spiegel* konstatoval: „Devatenáct starostů, šest policejních úřadů, které jim podléhají, jedno město: v Bruselu panuje byrokratický chaos. Údajný osovateľ pařížských útoků přišel odtud. Selhání belgických úřadů je bezpeč-

nostním problémem pro Evropu.“ – „Belgie bojuje sama se sebou,“ oznamoval deník *Mittelbayerische Zeitung*, citující belgického politologa Benyaicha, že „Brusel je černou dírou Evropy v boji proti radikalismu“, a připomínající, že „je zde lehčí žít v ilegalitě než kdekoli jinde. Mnohé obchody jsou realizovány pod stolem. Brusel je ráj pro drogy a obchod se zbraněmi.“

Vlámský belgický list *De Standaard* upozornil na to, že tisk ve světě také píše o Belgii jako o „zetlelém srdci Evropy, které každého přivádí do nebezpečí, neboť policie a tajné služby nedostly enormním nárokům“.

Podivnou shodou okolností měla 13. listopadu 2015 v Bruselu premiéru divadelní hra *Banda vrahů z Brabantska* vycházející z řady teroristických útoků, ke kterým došlo v Belgii v první polovině 80. let minulého století a jejichž pachatelé zůstali – z důvodů, kterými se budeme dále zabývat – neodhaleni.

Pak přišel 22. březen 2016. Islámští teroristé zaútočili výbušninami v samotném Bruselu. Na letišti a v metru zabili 34 lidí a na 340 jich zranili. Okamžité poukazování na patologické jevy belgického státu a společnosti bylo samozřejmostí a došlo k zopakování, ale i prohloubení kritiky, která mířila na Belgii po útocích v Paříži. Třeba podle britského listu *The Independent* teroristické akty v Bruselu více poukázaly na situaci v zemi než na schopnost teroristů páchat atentáty po světě. *The Independent* také připomněl, že Belgie je striktně rozdělena mezi Vlány a Valony, což například opakovaně bránilo sestavit po volbách federální vládu, a to nejen po dobu celých měsíců, ale i let. A že tato skutečnost se projevuje i na funkčnosti federálních institucí včetně soudnictví, tajných služeb a policie; vzhledem k silné regionalizaci se obtížně daří ustavovat i federální vyšetřovací týmy, natož zajistit spolupráci mezi odděleními ve valonské a vlámské části Belgie. „Nad vším se vznáší neřešený konflikt mezi oběma největšími skupinami obyvatelstva, Vlány a Valony. Už po 40 let se belgická vláda pokouší mírnit tento konflikt decentralizací státu,“ napsal už citovaný *Der Spiegel*. A stejně

jako po teroristických útocích v Paříži byly bleskurychle na světě paralely sahající do poloviny 80. let minulého století. Do let, kdy se Belgie otráasala pod vražednými útoky nikdy nevypátraných vrahů z „brabantské bandy“.

Do evropských států přicházejí denně zprávy z Belgie, z Bruselu. Jsou to však zprávy nikoli o Belgii a Belgičanech, nýbrž o záležitostech Evropské unie nebo NATO. Pokud se objeví zprávy o Belgii jako takové, bývají zpravidla o nějakých potížích a problémech. A v této souvislosti se Belgie koncem října 2016 na titulní strany novin a do přednostních televizních zpráv opět dostala. Belgie a její valonský, tedy francouzsky hovořící region. Valonský parlament se totiž postavil proti dohodě CETA, připravené k uzavření mezi EU a Kanadou, a na chvíli tak zablokoval souhlas federální belgické vlády s touto dohodou. Jakkoli jen chvíli (nátlak především unijních činitelů na Belgii a Valony byl velmi silný), komentáře, které se v této souvislosti objevily, opět upozorňovaly na belgická specifika. Nepřehlédnutelné bylo srovnávání Belgie s – Evropskou unií. „Jakým směrem bude Evropská unie pokračovat? Reálnou možností je, že se vydá právě ve stopách belgických potížístů. Jak Unie, tak Belgie jsou podobně nesourodá a rozhádaná společenství,“ napsal Pavel Jégl. „Belgie je vlastně Evropskou unií v kostce. V Evropě vedle sebe žijí různé národy. Jejich příslušníci se spíš než Evropany cítí být Angličany, Čechy, Němci... Evropský národ neexistuje. A podobně neexistuje ani národ belgický (...) Belgické království má heslo »Jednota posiluje« (...) Když vezmete v úvahu belgické reálie, můžete tento slogan zařadit mezi politické vtipy. Podobně se to má s Evropskou unií. Do kategorie vtipů už patří také unijní motto »Jednota v rozmanitosti«. Valonská rebelie ukazuje, že blíže k realitě by mohl být slogan »Rozmanitostí proti jednotě«.“

„Failed State,“ (zkrachovalý stát, pozn. redakce) utrousil po „valonské rebelii“ na adresu Belgie Elmar Brok, předseda zahraničního výboru Evropského parlamentu.

Býti Belgičanem (1)...

Belgie je pozoruhodná země se svéráznými obyvateli.

Oni sami se však za Belgičany neoznačují. Důsledně se vymezují jako Vlámové, Valonové a Němci, pokud jde o oficiální takzvaná jazyková společenství. Ovšem přesto tyto národnostní skupiny vykazují společné rysy, jež jsou specifické v kontextu historie země a jejího svérázu.

Být Belgičanem vlastně znamená mít pouze státní příslušnost země, která nebýt toho, že v ní sídlí hlavní orgány a instituce Evropské unie a také centrála NATO, zřejmě by už neexistovala.

A nad touto zemí jsou stíny, které nelze odstranit, snad jen marně retušovat, zamlčovat a nepřiznávat.

Od získání nezávislosti na Nizozemsku (ke kterému bylo belgické území přičleněno v roce 1815 na Vídeňském kongresu) v roce 1830 a po přijetí ústavy v roce 1831 je Belgie dědičnou konstituční monarchií (prvním belgickým panovníkem byl král Leopold I.). Se severem osídleným nizozemsky hovořícími Vlámky (Flandry) a jihem obývaným frankofonními Valony (Valonie). Jméno Belgie prý pochází z dob Starého Říma, kdy severovýchodní část Galie se jako římská provincie nazývala Gallia Belgica, osídlena kmeny keltského (tzv. Belger) a germánského původu. Obyvatelé země měli různé vládcy, se kterými se až do získání samostatnosti vlastně nikdy neztotožňovali, zvykli si být uzavřenými a důvěřovat jen své rodině.

Nový stát, mocí úřední slepený ze dvou jazykově odlišných částí, jejichž obyvatelé o sloučení do jednoho státního útvaru nikterak nestáli, dostal do vínku problém, který jím otrřásá dodnes, a možná stále více a více. Jeho podstatou se stalo to, že hranice mezi germánským a románským jazykovým prostorem se táhne středem země, zatímco jinde v Evropě (kromě Švýcarska) se kryje s hranicemi zemskými. Proč tyto problémy Švýcarsko nemá? Protože jeho obyvatelé si společný stát ve shodě vybojovali, sami vytvořili.

Jako jediný úřední jazyk byla totiž v Belgii v roce získání samostatnosti zavedena francouzština, ačkoliv zde od začátku tvo-